

Единъ брой 2 гроша.

ТУРЦИЯ

Единъ брой 2 гроша.

ВѢСТНИКЪ ЗА ПОЛИТИКА, НАУКА, КНИЖЕВНОСТЪ, ЗЕМЛЕДѢЛІЕ И ТЪРГОВІЯ.

ТУРЦИЯ излизва сѣка сѣбота на годѣмъ листъ, и сѣки вторникъ на малѣкъ. Годишната цѣна за въ Имперіята, по царската поща, е 4 бѣли меджидіета вънъ отъ Имперіята, 5. Спомоществованіята трѣбува да сѣ годишни и прѣдплатени. Писмата за редакціята са надписувать до Г. Н. Геновича, редактора и издателя на вѣстника. Външнѣти настоятели отговарять за вѣстника. Подписката на спомоществованіята става въ Ц/градъ-Бейоглу, Асмаж-Меджидъ № 23.

ЗА ОТНОШЕНИЯТА НА ДЪРЖАВАТА СЪ ОБРАЗОВАНИЕТО И ВЪСПИТАНИЕТО.

III.

Държавата ще състави комисіи за испитуваніе които ще давхтъ свидѣтелства за способностъ, дипломи на тѣзи които ще желаятъ да ги получатъ, нъ безъ да е нужно да показвхтъ тѣзи свидѣтелства ако земхтъ да прѣподаватъ въ частни училища, защото родителити трѣба да са научхтъ да познавхтъ сами нѣ само способността нъ още и нѣравственността на онѣзи на които повѣрвхтъ образованіето и въспитаніето на своити дѣца.

Повече. Държавата трѣбува да исплнни едно задълженіе отъ общо образование като нареди, за сичкити степени на ученіето, комисіи натоварени да испитувхтъ безъ различіе ученицити отъ частнити и общи заведения, за да държи прѣподаваніето на една каква да е височина чрезъ позованіята които са изискувхтъ отъ сичкити ученици.

Тѣзи комисіи за испитуваніе касателно до сичкити степени можхтъ да са съставхтъ съ членове зети отъ частнити и общи училища. Испитаніята ще са задължителни за сичкити ученици отъ първоначалното образование; а касателно до срѣдното и по горното образование, за сичкити ученици които желаятъ да извършвхтъ било една обща служба дадена отъ държавата, било едно званіе отъ единъ общественъ интересъ подъ покровителството на една обща воля.

Тѣхъ ще има задължително ученіе въ първоначалното прѣподаваніе. Това ученіе не трѣбува да е еднакво съ официалното ученіе, основано отъ самата държава.

Да иска държавата да задължва родители да проваждхтъ дѣцата си на едно общо училище въ което не би имали довѣріе, по причина на лицето на учителя или на ученіята които са прѣподаватъ въ него, това би било едно нѣравствено нарушение което не може нищо да оправдае.

Въ основата, не е толкось ученіето, колкото испитаніето което държавата трѣбува да направи задължително като остави родителити съвършенно свободни да образовавхтъ своити дѣца било въ кѣщити си, било въ частнити или общи училища.

Свѣщата свобода трѣбува да съществува и за другити степени и видове на образованіето.

Държавата опрѣдѣлява чрезъ испитаніята степента и широчината на познаніята които изискува отъ сичкити ученици на общити и частни заведения. Образованіето са е сѣкоги улущавало чрезъ свободата въ отношеніе на методити и прѣдметити. Едно чистно официално образование безъ надвареніе би въспрѣло сѣки напрѣдѣкъ.

Единъ главенъ въпросъ принадлежи на отношеніето на образованіето съ рели-

гіознитѣ общини. Католическата черкова е искала често да усвои за себѣ си управленіето на сичкото образование като са е основавала върху миссіята дадена отъ Исуса Христа на апостолити, да отивхтъ въ сичкити страни и да учхтъ сичкити народи и прочее; нъ божественитѣ господарь не е натоварилъ своити апостоли да учхтъ математикити или правото или медицината, той не е помислилъ за друго освѣнъ за религіозното ученіе което донесе на свѣта. Образованіето тѣхъ както и въспитаніето съставхтъ единъ редъ на човѣшкото обработеніе, което има своето начало въ фамиліяга, първо училище, въ което са учхтъ и образувхтъ дѣцата, и което е станало една голѣма рѣка която събира, въ хода си прѣзъ вѣкове, сичкити источници отворени отъ испитателнѣи геніи въ физическія, духовнѣи и нѣравственнѣи свѣтъ. Образованіето е съществувало прѣди да е имало една католическа черкова, и не е прочее една черкова която може да са натовари съ високото управление на прѣподаваніето, нъ държавата, която трѣбува да опрѣдѣлява точнитѣ отношенія на образованіето съ сичкити редове на живота които са отнасятъ до него, която трѣбува да пази слѣдователно основното начало на свободата, да припознава още на разнитѣ религіозни общини правото да давхтъ религіозното образование, и да изискува щото дѣцата които принадлежхтъ на една община, да давхтъ едно религіозно особито испитаніе което съставя една часть отъ общото главно испитаніе.

Не е освѣнъ първоначалното образование което прѣдставя нѣкаква мѣнотія, въ това че единъ само учитель са натоваря тука съ сичкото прѣподаваніе, нъ тѣзи мѣнотія са махнува отъ общото начало споредъ което сѣка религіозна община трѣбува да са натовари съ сичкото догматическо и нѣравствено прѣподаваніе, и ако би да нерачи тя да повѣри това прѣподаваніе на учителя назначенъ отъ една политическа власть, по мнѣніето на една комисія отъ която духовницити ще правхтъ часть въ пѣлно право, тя трѣбува да са задължи да дава това ученіе въ черковата.

Разнитѣ религіозни общини ще можхтъ да са служатъ съ общата свобода за да устроятъ едно образование различно отъ образованіето на държавата, нъ като останхтъ подчинени на общія надзоръ на държавата която, тя, отъ своя страна, е длжна за да не учи нищо противно на ученіето и прѣподаваніето на разнитѣ религіозни общини които сѣ въ земята ѣи които покровителствува съ единъ равенъ начинъ.

Образованіето като съставя една обществена особна сфера, иска една наредба споредъ общити начала опрѣдѣлени за сичкити главни редове. Сѣка степенъ и сѣ-

ки главенъ клонъ на образованіето ще съставя едно особито тѣло което ще назначава прѣдставители за періодически сборове за да разискувхтъ сичко което са отнася до основата и методическата форма на прѣподаваніето, подъ властѣта и покровителството на държавата, тѣхъ щото да дава своята дѣйствителна помощъ за да са удовлетворявхтъ нуждити и улущеніята на общото прѣподаваніе. Вънъ отъ тѣзи сборове, за работити на които трѣбува сѣкоги да са държи смѣтка, ще има едно особито прѣдставителство отъ прѣподавающето общо тѣло, повикано да разгледува сичко което са отнася до прѣподаваніето и да гласоподава върху законити и уставити които са отнасятъ до него. Съ една система както тѣзи, чудоси можхтъ да са направхтъ за най голѣмото добро на единъ народъ въ умствено и нѣравствено отношеніе. (Ф.)

ПРОТЕСТАНТИТЪ И ПРОПОВѢДИТЪ ИМЪ.

Защото ревностнитѣ протестанскы мисіонеры отъ нѣколко врѣме насамъ сѣ поченхли да откѣсватъ неопытнитѣ Българе отъ бащиното имъ богослуженіе и да ги правхтъ послѣдователи на своитѣ ученія; щото нашето духовенство нѣдѣ си оставя работитѣ да ставатъ пощеніето на чужденцитѣ, като не може или не ще да покаже лошхтъ и лѣжовнѣи странѣ на протестанскитѣ проповеди; най послѣ защото възраженіята и противодѣйствіята на малцината поборници на православіето между насъ повече сѣ повредили, нежели ползовали нашему народу, по причинѣ на тѣснотхтъ и на слабостхтъ на тѣзи възраженія: за това нѣи си позволяваме да прѣдставимъ прѣдъ народа настоящето изложение и да са помжчимъ да покажемъ, че незванитѣ проповѣдници струвхтъ голѣмѣ неправѣ, като нападхтъ на нѣкои православни обычани като внасятъ, чрѣзъ това, раздѣленіе въ нашѣи злочестъ народъ. Нѣи ще са помжчимъ да докажемъ и на нашитѣ попротестанчени Българчета, че нѣматъ право да са дѣлхтъ отъ народа си и да търсхтъ спасеніе другадѣ, когато то са добыва твърдѣ добрѣи и чрѣзъ православіето.

За да достигнемъ таѣхъ цѣль, нѣи ще разгледаме усиліята на протестанскитѣ мисіонеры отъ три страни: до колко сѣ тѣхъ съгласни съ самото ученіе на евангеліето; до колко са оправдавхтъ отъ исторіяхтъ и до колко сѣ полезни за насъ. Въ нашето разглеждане нѣи ще избѣгваме онаѣи едностранчивость, която са вдѣхнува отъ слѣпый фанатизмъ, и ще стоимъ на по широко основаніе, отъ колкото позволява суетвѣрното и своекорыстното калугерство. Нѣи ще търсимъ потвърденіе и доказателства

въ евангелието и у апостолитѣ, нѣ не въ отдѣлни думы и стихове, а въ духа на христовото учение и въ цѣлото на евангелскитѣ събитія.

Голѣмытъ срѣдства на протестанскитѣ мисіонеры сѣ нападаніята на нѣкои отъ православнитѣ обычаи и внушеніята, че тѣзи обычаи сѣ противны на христовото учение и че нѣма спасение за чловѣка кой-то държи тѣзи обычаи. Почитаніето на иконитѣ, призиваніето на святиитѣ въ молитвитѣ, кръстеніето, поста, гласната исповѣдь и праздницитѣ на святиитѣ — това сѣ голѣмытъ грѣхове, за които протестантитѣ съсипватъ православіето и са мѣчатъ да въздигнатъ протестанството. Като хвъргатъ въ очитѣ на неопытнитѣ Българи злоупотребленіята на тѣзи обычаи, мисіонерытѣ смутяватъ ума на тѣзи хора и ги докарватъ до убѣждение — да са отдѣлятъ отъ народа си отъ и неговитѣ черкови.

Безъ да претендираме да защитимъ напълно тѣзи обычаи, ний ще покажемъ до колко си иматъ мѣстото мисіонерскитѣ нападанія.

Като не намиратъ въ евангелието заповѣди за почитаніе на иконитѣ, мисіонерытѣ казватъ, че този обычай е идолопоклонство. Нѣма друго име за това, казватъ тий, дѣто нѣкои са покланятъ на образитѣ и на дървото.

Ако бѣше работата тий, както ѣх прѣдставляватъ мисіонерытѣ, тий щѣхъ да бѣдѣтъ правы; нѣ работата е друга. Като отдава честь на иконитѣ, нашата черкова почита не дървото и образа, а онова, което е изображено; тя ги почита за онѣзи мысли и чувства, които тий възбуждатъ. Въидентѣ на православнитѣ черкови иконитѣ сѣ срѣдство за възбужданіе на вѣрнитѣ къмъ благочестіе и най прилично украсеніе на храмоветѣ, нѣ не прѣдметъ за служеніе. Чловѣкъ си прѣдставлява Бога верѣдѣ великолѣпни и свѣтлѣ обстоявкѣ и това прѣдставленіе са подкрѣпѣ и отъ думитѣ на Апокалипсиса за златнитѣ сграды на горній Іерусалимъ и за присѣствіето на святиитѣ около Бога. На храмоветѣ ний гледаме като на мѣста, освятени отъ божіето присѣствіе; кога е тий, има ли по добры украшения за тѣзи божіи домове отъ изображеніята на онѣзи събитія, които показуватъ божіи прѣстъ, и на онѣзи лица които прѣзъ живота си сѣ послужили на Бога?

Осжжданіята си противъ иконопочитаніето мисіонерытѣ опиратъ на вторѣтъ заповѣдь отъ Мойсеевий законъ. Тя говори, че е запрѣтено да са покланямы на идоли и на образы. Нѣ за да смѣсимъ иконопочитаніето съ идолопоклонството, за това трѣба да искривимъ смѣсла и на вторѣтъ заповѣдь и на иконопочитаніето. Закона ни запрѣщава покланеніе на таквыи образы, които прѣдставляватъ различни прѣдметы и същества, пріеты за богове; нѣ не ни запрѣщава да показваме просто почитаніе на изображеніето на различни събитія изъ священнитѣ исторіи и на различни угодници божи за тѣхно въспоминаніе и за насърчаваніе на вѣрнитѣ. Трѣба да бѣдемъ твърдѣ заслѣпени съ пристрастіе, за да не видимъ голѣмѣтъ разлика между иконопочитаніето и запрѣтеното въ вторѣтъ заповѣдь. Ний не можемъ и не трѣба да смѣсямы тѣзи двѣ нѣща и тогази, когато земемъ прѣдъ очи многочисленнитѣ злоупотребленія на иконопочитаніето, защото друго нѣщо е самый обычай, друго

— неговитѣ злоупотребленія отъ хората. И най-добрий обычай може да са злоупотрѣбѣи; трѣбува ли за това да осжждаме обычая? Когато чловѣкъ е до толкози неразвитъ, щото не може да улови истинното значеніе на обычая; тогава трѣба да винимъ невѣжеството на хората, а не самый обычай. Че нѣкои забравили смѣсла на иконопочитаніето и поченѣли да са покланятъ на дървото, въ това е виновато невѣжеството на тѣзи хора, а не иконопочитаніето. Умъ дебелъ и неспособенъ да са възвыси надъ веществото събога и прѣдъ сичко идолопоклонствова. За него иконитѣ сѣ идоли и божества; по горнитѣ и по силнитѣ сѣ божества; плотта е богъ; богатството е богъ; хорското мнѣніе е богъ — сичко е прѣдметъ за покланеніе и обожаваніе. Азъ съмъ видѣлъ проповѣдници-протестанты, които отхвърляхъ иконопочитаніето като най отвратително нѣщо, а самы идолопоклонствовахъ на събѣж стѣпѣж, защото бѣхъ простъ, невѣжѣи. Кое отъ двѣтъ идолопоклонства е по прѣдосждително?

Призиваніето на святиитѣ е еще по прѣстѣпно и по противно за протестантитѣ, защото то умалыва вѣрѣтъ на чловѣка въ бога, като го отвърща отъ бога и го проважда къмъ святиитѣ. Тука нападаніята на мисіонерытѣ са видѣтъ за прѣвъ пѣтъ по умѣстны и по справедливы. Нѣ ако виникнемъ по добрѣ въ сѣщността на призиваніето, ний ще намѣримъ въ тѣзи нападанія толкози правдѣ, колкото и въ нападаніята на иконопочитаніето. И тука злоупотребленіята са зимѣтъ за самѣтъ работѣ и са напада единъ обычай, който не е ни повиненъ, ни противенъ на христіанството, и който, напротивъ, е цѣлъ цѣлокупенъ слѣдствіе на най чистото христіанство.

Ако Іисусъ Христосъ наистинѣ е сынъ Божіи; ако той е станѣлъ чловѣкъ и са е родилъ отъ дѣвѣ Маріа, както ний несъмнѣнно вѣрваме; то, пыта са, таквози рожденіе не прави ли отъ Маріѣ една посрѣдница между Бога и чловѣка? Не е ли отъ най вѣроятнитѣ нѣща, че майката ще са слуша отъ сына въ сичко що е съгласно съ правдѣтъ и благостѣтъ? Ако това е вѣроятно, то и праведно и умѣстно е да призиваме въ молитвитѣ си такѣвъ силенъ заступникъ и да просимъ отъ него подкрѣпленія въ нашитѣ прошенія? Когато земнитѣ майки много могатъ, то колко повече ще можи майката на оногози, който ны учи да почитаме баща си и майкѣ си и да имъ ся покоряваме!

Ако дѣва Маріа е приближена до Бога и нейното ходатайство са послушва, то трѣба да пріемемъ, че и ходатайството на святиитѣ, които сѣ были на земѣтъ храмъ бога живаго е пріето. Едно отъ главнитѣ вѣрванія на христіанството е вѣрваніето въ бѣдѣщето въздаяніе на праведнитѣ, което ще състои въ приближеніето къмъ бога. Нѣ, пыта са, онѣзи, които богъ е поставилъ при себе си, нѣмѣтъ ли право да го помолѣтъ за нѣщо и да добѣятъ това нѣщо, ако то не е противно на божіитѣ правдѣ? Трѣба да пріемемъ едно стѣ двѣтъ: или святиитѣ не значѣтъ нищо на работѣ и тогава не трѣба и не струва да ги призиваме на помощъ въ молитвитѣ си; или тий значѣтъ нѣщо прѣдъ Бога, и въ такѣвъ случай ний трѣба да имъ просимъ ходатайство. Нѣ първото ний не можемъ

да пріемемъ, защото имаме свидѣтелствата на священното писаніе. Іисусъ Христосъ казва на апостолитѣ, че ще имъ са поставятъ дванадесѣтъ прѣстола и че ще сѣдѣтъ колѣната Ісраилевы. Онѣзи, които ще сѣдѣтъ свѣта, не могатъ да бѣдѣтъ нищо прѣдъ Бога; слѣдователно вторѣтъ половинѣ на дилеммѣтъ е права и ний трѣба да поставяме споредъ неѣ. За силѣтъ на ходатайството и на молитвитѣ на святиитѣ са говори и въ апокалипсиса и мисіонерытѣ знаѣтъ твърдѣ добрѣ това. Тий знаѣтъ повече отъ това, тий знаѣтъ че Богъ слуша нашитѣ сѣрдечны молитвы, и не прѣставатъ да са молятъ единъ за други. Ако Богъ чува молитвитѣ на онѣзи, които са на земѣтъ; не ще ли послуша молитвитѣ на онѣзи отъ своитѣ угодници, които са прѣминѣли въ другий животъ?

(Слѣдува.)

ПРѢДМЕТЪТЪ НА ЧИТАЛИЩАТА.

III.

Прѣдметътъ на нашитѣ читалища е общото образование. Гражданскитѣ общины сѣ длѣжны да си гледатъ градскитѣ училища, и наистинѣ нѣе виждаме че общинитѣ криво-лѣво съ еснафитѣ заедно са трудѣтъ непрѣстанно за улучшеніето и напредѣкъ на училищата, ако и да е много заспала търговіѣтъ. Ако разглѣдамы общо читалищата ний щемъ ги намѣримъ почти хладнокрѣвни въ отношеніе къмъ образованіето и много по-долни отъ общинитѣ които сѣ съставены отъ по старитѣ изъ народа ны. Что трѣба да работятъ читалищата? Нека обѣрнатъ вниманіе възъ селското образование и колкото е възмож-но по-скоро, защото ако вѣрватъ селянетѣ тий безъ училища, или и ако да ги иматъ каквито сѣ сегашнитѣ нѣма полза. Ако не са погрыжатъ читалищата ни на това, то кой други ще са потруди? калугеритѣ отъ мѣнастыритѣ не щѣтъ да знаѣтъ за образованіето на селянетѣ, защото то имъ е противъ священный интересъ; селскитѣ попове убѣдены отъ калугерытѣ че просвещеніето ги оставя гладни тѣ не залитатъ освѣтъ за черквы и сполучватъ да ятѣрдисватъ на селянетѣ скѣпи черквы, да имъ алѣрдисватъ съ лихвы пары отъ нѣкои градскы чорбаджіи, что до 10-20 години немогѣтъ да ся отплатятъ отъ спекулантитѣ; наченатъ най послѣ да бѣгатъ отъ черквѣ, хулятъ тоѣ, който е станѣлъ причина за черквѣ да ся направи, и вече черквѣтъ служи само на попа като чорбаджійската механѣ отъ която зима на нѣдѣлѣтъ 10-15 гроша. Ако и да има между селянетѣ нѣкои да усѣщатъ тая важна нужда, нѣ тий нематъ толкова вліяніе, колкото попа или единъ ничто и никакѣвъ калугеринъ, что до да могатъ да убѣдѣтъ селянетѣ да направятъ една голѣмичка одаѣ (селско училище), коѣто не струва нито 1/10 отъ това что то ще ся даде за една черквѣ, за да ся учѣтъ дѣтцата имъ и псалтирь, или наустниѣца. Или ако и да има сега въ нѣкои села училища, въ които само зимѣ ходѣтъ по 15-20-30 дѣтца и четѣтъ, както казахмы, молитвенничѣта; можи ли, въ името на истинѣтъ, пытамы, да ся промѣнятъ мыслитѣ на селянетѣ? можи ли да ся надѣмѣ че массата народна ся просвѣщава? Да ли не е това работата на читалищата: Веѣкое читалище да бѣде пропаганда за развиваніето на народа

Н. Марковъ.

Въ чистогражданскѣ работы и въ отношенія-
та си къмъ мѣстныѣ начальства Тулчанцы дѣр-
жатъ сжщжтѣ политикѣ, както и въ сичко. Рав-
подушны къмъ работѣмъ, тѣмъ ги оставяѣтъ на про-
извола имъ ; послѣ заведнажъ захващатъ да вы-
катъ, че това было лошо, че онова было криво
и прочее. Безъ да помырджѣтъ шо-годѣ за подо-
бреніето на това и онова, тѣмъ прѣкарватъ врѣ-
мето си съ выкове и осужденія, наклонность об-

щъ на Българетъ, нъ по развита у Тулчанцы. Въ Тулчъ нѣма хора да прѣдставляватъ българското население прѣдъ мѣстното началство и ако са сѣхътъ нѣкога за това и дождъ до едно разисканіе за прѣкъсване на злото, никакъвъ край не са дава на това, защото никой не поѣма отгорѣ си работитѣ и никой не ще да поработи за общинѣтъ. При таквози поведеніе остава ли имъ право да са оплакватъ? Който не си е изпълнилъ длъжностѣтъ, трѣба ли да плаче отъ другитѣ, които правятъ такожде? Ако ты не си защищавашъ правата и интереситѣ, кривъ ли ти е чиновника, който ги тѣпче?

Въ училищно отношеніе Тулча не е могла да са похвали никога, защото никога не е имала училищата си добръ наръдени. Тя е искала съ двама учители да поддръжи сичкото училище и отъ това никога не е могла да придаде на училищата си нѣкакво значеніе. Единъ учитель за класоветѣ и единъ за взаимното училище не сж могли твърдѣ надалеко да иджъ. Ако сж бивали добросъдѣствъ, тѣ сж жалостъ сж глѣдали малкѣтъ ползъ отъ странѣта си; и не сж могли да скрѣжътъ положеніето на училището; ако ли сж бивали самолюбиви, тѣ сж са мѣчали да покѣжътъ вътрѣшнитѣ недостатѣци съ виѣшны формалности, съ пѣсны и други подобни. Може да са лѣжъ, нъ казвамъ, че въ Тулчъ при сегашното състояние на общинѣтъ, добръ учитель мѣчно може са задържа. На вътрѣшнѣтъ странѣ и на идеѣтъ на учителскѣтъ дѣятелностъ никой не обръща вниманіе; сѣкѣтъ глѣда на церемоніалностѣтъ. Щомъ нѣма тажъ послѣднѣтъ, за учителя нѣма мира: учителя не работи нищо са повтаря отъ много уста, и мѣлвата угорчава и най нечувствителный учитель, защото сж нежъ наедно са захващатъ противодѣйствиѣ, и други подобни, които съвѣтъ парализиратъ стремленіята на учителя. Не остава друго, освѣтъ да са напусне такава неблагоприятна работа, отъ коѣто нѣма никакво утѣшеніе, а много грижи, главоболѣи и ядове. Въ Тулчъ по много може да живѣе учитель до нѣкъдѣ интригантѣ и не твърдѣ дѣтеленъ. Съ интригантството си той ще лѣже различнитѣ партіи, а съ неработѣніето си той по малко случаи ще има да дразни тогози и оногози, и така ще може да прѣмине много по спокойно и по добръ. Нека прочее знажътъ това учителитѣ, които искатъ да дойджъ въ Тулчъ и нека си управяватъ поведеніето. Нека знажътъ и това, че Тулчанцы не са церемонѣтъ съ учителитѣ, защото учителя не е за тѣхъ единъ человекъ, а единъ слуга. Тѣ сж казвѣтъ на учителя, каквото щѣтъ, владатъ са съ него по кеѣ си, изваждатъ го безъ брѣме, сѣсипватъ му честѣтъ и го връщѣтъ биле отъ пѣтя кмѣтъ Тулчъ, ако видѣтъ, че той не е за тѣхъ, както направихъ сега скоро съ единъ учитель отъ Свищовъ. Нека най сѣтъ помнѣжътъ, че не трѣба да бѣджъ до тамъ патриотѣ, щото да са мѣсѣжътъ въ работѣтъ на читалището, да си даватъ гласа въ нѣкои общи работи и да водѣжътъ тѣзи работи; защото сичко това ще бѣде причина за неприяности отъ неговѣ странѣ и за осѣждаѣния отъ странѣ на гражданѣтъ. Азъ съмъ билъ свидѣтель, какъ са е награждавалъ единъ учитель, който е работилъ за общинѣтъ повече, отъ колкото въ училището. Освѣтъ горчевины и единъ мрътвешкѣ студенинѣ кмѣтъ общинскѣтъ работи, друго нищо не е изнесълъ отъ Тулчъ. (Слѣдува.)

РУССЕ, 8 Августъ 1871.

Г-не Редакторе на В. «Турція»

Прикаски, които сж са распрѣснѣли изъ нашѣтъ градъ мѣжду сичкитѣ народности, и които сж чуватъ по публичнитѣ мѣста причиняватъ голѣма съблазнъ на хората, които сж интересуватъ за честѣта на отоманското правителство и за благоденствіето на народонаселеніята на имперіята. Голѣма съблазнъ казувамъ, защото сѣтъ толкосъ дохватѣ, които има правителството върху тоя прѣдметъ за да излѣзватъ на явѣ лошитѣ хора, работата сѣди отъ два мѣсеци насамъ само въ устата на публиката безъ да влѣзе да са испитува по законнитѣ начинѣ. Единичкото нѣщо, сѣтъ което укоряватъ още отоманската администрація, е това дѣто чиновницѣтъ злоупотрѣбители оставатъ ненаказани. Това укоряваніе макаръ и да си има мѣстото въ нѣкои вилаети, нъ въ нашѣтъ вилаетъ, азъ ви увѣрявамъ, не може да са наложи това укоряваніе додѣто

управява Н. Пр. Омеръ Февзи паша, управитель образованѣ, дѣтеленъ и който не търпи злоупотрѣбленіето. За това азъ не сжмъ съгласенъ сѣтъ общото мнѣніе, което иска да каже че и това злоупотрѣбленіе ще остане ненаказано, както и много други: забавата са тѣлкува сѣтъ това дѣто правителството, прѣдъ да наложи тая работа на законѣтъ, испитува отъ страна.

И тѣ азъ неможъ да са съгласѣ сѣтъ общото мнѣніе относително за правителството. Онова което ма очудува, меня, е това дѣто компрометируванѣтъ господиновци сѣ отелѣватъ като чуватъ сѣвѣтитѣ на познаницитѣ имъ, които ги задѣлжяватъ да сѣ отнесжъ до властѣта и да ѣ сѣ оплачатъ отъ таквози едно явно приказуваніе по общитѣ мѣста за тая работа, за да сѣ очистѣтъ отъ таквози едно мръсно леке, което имъ сѣ е наложило. На едного отъ компрометиранѣтъ, който дохожда въ казиното, публично му сѣ каза че трѣбува да сѣ отнесе до властѣта и, ако бѣде чистѣ той, да сѣ издири клеветникѣтъ; въ противенъ случай публиката ще го има веке за доландарѣжѣ.

Таквози едно поканваніе доказува че публиката е увѣрена за работата. Слѣдователно вѣстницѣтъ, като сж органи на публиката, сѣтъ сѣка дързостъ могатъ да обнародватъ нѣ само сжщностѣта на работата, нъ и имената на дѣйцитѣ. Нъ азъ, Г-не Редакторе, ви мољъ за този пѣтъ да сѣ задоволите само сѣтъ сжщностѣта на работата, дано тѣзи господиновци сѣ съзематъ и сѣ оплачатъ прѣзъ законѣтъ, който или ще ги очисти или накаже, защото и таквази постѣжка е на честни хора.

Ето ви сега сжщностѣта на работата: Единъ търговецъ Българинъ отъ единъ изъ българскитѣ градове, като ходилъ изъ влашко по трговіята си, минува въ Руссе и кондисва на мавидевіятъ ханъ сѣтъ нѣколко хиляди грошове, които сѣстоели отъ сребърни руски монети по двайсетъ копейки и които той показалъ на русленскіятъ гюмрюкъ безъ да му направятъ нѣкое забѣлжваніе. На другіятъ день тоя търговецъ сѣ повикалъ ушъ отъ мѣстната властъ да си занесе на конѣтъ копейкитѣ, и му сѣ зарѣчало да ги върне у Влашко и да ги промени съ друга монета. Слѣдователно, той билъ принуденъ да си земе копейкитѣ и да си ги занесе самъ на Гюргево въ сжщіятъ день. Сжщата вечеръ слѣдъ него отива отъ Руссе въ Гюргево единъ неговъ съотечественикъ който му занаса слѣдующето скърбно извѣстіе: Брате, казува хемшеріята му, твоята ода на ханѣтъ ѣ запечатѣла отъ мѣстната властъ като намѣрила нѣща, които тя много компрометируватъ; нъ не бой сѣ твоятъ прѣятель отъ Руссе ще те избави; ти знаешъ че Турцитѣ лесно сѣ залѣгуватъ като имъ поспуснешъ.

— А че какво имамъ азъ у одаѣта си, отговаря търговецъ? Само единъ револверъ и нѣкои исторически кадѣ, извадени на фотографіѣ, които сѣ намиратъ насѣкъдѣ изъ България. — Нъ, брате, нъ! казува хемшеріята, тѣ нѣща много те оцапуватъ; дай каквото дадешъ, па сѣ освободи да идешъ при жена си; ти си още младъ и можешъ да спечелишъ паритѣ лесно, а мѣчно сѣ придобива отечеството.

— Младіятъ търговецъ, като пѣмалъ голѣмо уваженіе на хемшеріята си, отишелъ да сѣ сѣвѣтува сѣтъ Гюргевскитѣ си прѣятели. Нъ прѣдъ да земе нѣкое рѣшеніе, хемшеріята врѣчилъ на младіятъ търговецъ едно писмо отъ единъ неговъ прѣятель отъ Русе, въ което сѣ потвърдѣвали думитѣ на хемшеріята и сѣ опрѣдѣлявало числото на лиритѣ. Като видѣлъ това писмо, младіятъ търговецъ веке фанжъ да мисли че прѣятелѣтъ му нѣма да го излѣжи, и че може русленската властъ да е намѣрила нѣщо лошо въ револверѣтъ му и въ кадѣтъ му, и, за да не си изгуби отечеството, склонява на исканіето на писмото, броява сто и осемдесетъ лири, които ималъ върху си и едно боно за двайсетъ лири, които зель хемшеріята му и донасва въ Руссе, за да ги даде на кого? и тѣтъ търговчето дохожда на Руссе, разумѣва измамата и си отива на градѣтъ сѣтъ страхъ и сѣтъ срамъ.

Тѣзи е сжщностѣта на драмата която причинява на тоя чѣсъ толкосъ съблазнъ нѣ само въ нашѣтъ градъ, нъ и по сичкитѣ вилаетѣ и по цѣло Влашко.

ПОЛИТИЧЕСКО ПРИГЛѢДВАНІЕ.

АНГЛІЯ. Парламентѣта са отложи. Словото на царицата потвърждава прѣятелскитѣ

сношеніа на Англія съ чуждитѣ сили казва че лондренската конференція склучила единъ трактатъ който ще осигори още повече здравината и благосъстояніето ѣтъ Истокъ.

ФРАНЦІЯ. Главнѣтъ въпросъ който занимава днѣсъ най много Френцитѣ е въпроса за продълженіето на властѣта на Г. Тіера. Споредъ послѣднитѣ телеграми, едно спожденіе щѣло да стане върху слѣдующитѣ основи: Властѣта на Г. Тіера сѣ титлата на прѣдсѣдатель на републиката щѣли да са продължѣтъ до колкото трае събраніето. Слѣдъ ваканцитѣ, събраніето щѣло да разиска и удобри конституціята.

— Почти сичкитѣ френски сѣлѣти, плѣбници въ Германия, са завърнахъ въ Франция. Послѣдното отѣдленіе, сѣставено отъ 1,200 души, което принадлежеше на конницата и артилеріята мина границата на 4 того за да отиди на Весулъ. Само раненитѣ и болнитѣ оставѣтъ въ Германия, които сж на брой до 870 души. Споредъ изложеніето на приглѣдникѣтъ на здравіето, натоваренъ да ги посѣщава, надѣватъ са че сичкитѣ ще можѣтъ да са върнатъ въ Франция до октомвріѣ най кжсно.

ГЕРМАНИЯ. Срѣщаніето на Германскіѣ императоръ съ австрійскіѣ е прѣдметъ на много оцѣненіѣ въ германскитѣ вѣстници, и тѣзи оцѣненіѣ сж съгласни върху честититѣ слѣдствіѣ които ще излѣзжъ отъ туй срѣщаніе и за Германия и Австріѣ. Нъ до сега нищо не е могло да са подуши върху разговоритѣ които сж станали между Францъ-Іосифа и Гіѣома отъ една страна, и Г. Бисмарка и Г. Баяста отъ друга.

Споредъ една телеграма отъ Парижъ, една брошура са поевила въ тѣзи столица подъ заглавіе. «Пруссія въ Истокъ». Тѣзи брошура казва че плана на Г. Бисмарка билъ, чрезъ сѣюза си съ Руссіѣ, да присвои Египетъ. Триестъ и Анверсѣ, когато Руссіѣ ще занимае Индустанъ.

Една друга телеграма отъ Берлинъ извѣстява че новини отъ добро мѣсто казували че една погода щѣла да стане скоро между германското правителство и румѣнското за работата на желѣзницата.

СѢКАКВИ НѢЩА И НОВИНИ.

— Отъ Кѣзанлъкъ прѣмѣми оплакваніѣ противъ кадѣта който прѣчѣлъ много въ раздаваніето на правдата у този градъ. Този кадѣ прѣкарвалъ на името на женитѣ неподвижнитѣ имоти на тѣзи мѣжи които неможѣтъ да си плащѣтъ длѣговетѣ. Нѣй призовавали вниманіето на Едрененскіѣ Валиѣ върху тѣзи работи, и надѣвали че Н. рѣвѣсходителство ще побърза да ги поправи както го изискуватъ справедливитѣ закоши на имперіята.

— Научавами са че царското правителство порѣчало още 35,000 отъ пушкитѣ Венхестеръ които са виждѣтъ да сж най устѣвършенитѣ.

— Корабитѣ които идѣтъ отъ азовското море ще пѣзѣтъ 10 дни карантина по причина на върлуваніето на холерата въ тѣзи страна.

— Извѣстіята отъ Скутари казвѣтъ че албанското възстаніе са стѣпкало. Царскитѣ войски изгубили само 19 души въ бѣгката.

— Великіѣ Визирѣ опрѣдѣли една комисія (итѣхабъ комисіона), сѣставена отъ мюстешѣрина и мѣхтубѣята на Великото Везирство и отъ муавинина на министерството на вѣншнитѣ работи, която ще испитува способноститѣ на каймакамитѣ и мюдюритѣ на областитѣ, ще ги промѣня или ще прѣдлага наименованіето на тѣзи които бѣ видѣла за кѣдѣрни на тѣзи мѣста. Колкото за главнитѣ управители, тѣ ще са прѣдлагѣтъ сѣкоги отъ дѣржавнѣ сѣвѣтъ.

ИЗВѢСТІЕ. Прѣзъ тѣ дѣни ще излѣзе отъ литографіята нѣ единъ образъ (картина) който ще прѣдставлява Българскіѣ народенъ съборъ въ Ортакой. Този образъ е точно изработенъ и ще има назначени сичкитѣ имена съ нумера, и отъ два печѣтаискаранѣ. Цѣна половинъ бѣло меджидіе. И. К. Цвѣтковъ.

Продава се по 20 пари.

(Цариградъ, Августа 17 1871.)

ДВѢ ДУМИ ЗА ВѢСТНИКЪ «ПРАВО.»

Вѣстникъ «Право» е забъркало концити: нѣговия мнимъ редакторъ незнае веки какво да прави прѣдъ малкото число на абонатити които му оставятъ. Той са е уловилъ сега да продава тескерета за да издържа «Право!» Била той бѣше извѣстилъ нѣидѣ-си че и калпака си ще продаде за да кара този немиризливъ и безцѣтенъ вѣстникъ. Заблужденіе, и заблужденіе голѣмо! Каквото и да стори, «Право» е опрѣдѣлено да издѣхне въ рѣцѣти на днѣшнія си недостоеенъ и незаконенъ притѣжателъ. Тѣзи сѣдба на «Право» е неизбежна, както смъртта на охтикисалити: тѣй го е орисала проклѣтата орисница. Тя го чака както онзи черенъ дяволъ който зема душити на грѣшници. Неможе и да бѣде другоаче. Вижете лицето на мнимия редакторъ на «Право» и съдържаніето на този листъ, и виѣ ще видите че едното и другото миришатъ на мрътвостъ. Истина че кума на «Право» са труди сиромаша да го изцѣри; нѣ врѣмето е минало и то не са връща вече. Съ една рѣчь този послѣдния нѣма да сполучи въ цѣреніето си. И сетнѣ, когато единъ боленъ не слѣдува прѣдписаніята на лѣкара си, този лѣкаръ може ли да го излѣкува? Навѣрно че нѣ. Сѣщото е и съ «Право». По самити прѣдмети които обѣма, този вѣстникъ е станалъ безполѣзенъ и била врѣдителенъ за Българити, и, като такъвзи, той е опрѣдѣленъ да падне за сѣкоги прѣдъ дълбокото прѣзрѣніе на общото мнѣніе. Нѣй казвами безполѣзенъ и врѣдителенъ вѣстникъ. И наистина какво намираме въ този живъ-умрѣлъ листъ? Блядословія отъ Оджакова, Шишкова и Бѣльева; отъ редактора или гайдактора нищо. Този послѣдния мудрува по начина на нѣмци; и той си е турилъ името на чело на вѣстника нѣ по друга нѣкоя причина, а за чалѣмъ, споредъ сѣка вѣроятностъ. А да напиши нѣщо свѣстно, нѣщо достойно за прочитаніе, него го нѣма тамъ. Четете му отговори сръщу «Македонія» (не говоримъ за статіи, защото нѣма никакви), и виѣ ще видите колко този мжжъ е лишенъ отъ туй благоразуміе и отъ този здравъ разумъ отъ които трѣбува да са води нѣ само единъ писателъ нѣ още и най долния човѣкъ. Ако статіити на недомасленити му сътрудници бѣхъ написани като хората, минува пакъ; нѣ и тѣ сѣ, както рѣкохъ по горѣ, цѣли блѣвочи и помини. Въ тѣзи условия, «Право» ще умре рано или късно въ рѣцѣти на своити инвалиди и бездарници. Туй е жално нѣ нѣма друго срдѣство. Улучшеніето на Право иска пари, а притежателя му е лишенъ най много отъ туй вещество. И тѣй за този листъ не остава други исходъ освѣнъ смъртта. И тука народа ни не ще бѣде никакъ кривъ: този послѣдния трѣба да са научи да дава парити си за серіозни вѣстници а не за пачавури както «Право» което иска да го хране съ една калпава и прѣправена храна. Самото «Право» прѣдвѣжда тѣзи смъртъ. Нѣ какъ да умрѣ? Свѣта е хубавъ; живота драгъ; душата мила. Лесно не са остава този красенъ свѣтъ. Отъ тука тѣзи стенанія; отъ тука тѣзи гжрченія; отъ тука тѣзи начумеренія; отъ тука, най сетнѣ, тѣзи кжлненія на «Право» противъ насъ частно и вѣстника ни въобще; стенанія, гжрченія, начумеренія и кжлненія които сѣ най съществени синтоми на агоніята му. И тѣй, прѣди да издѣхне, «Право» скърца жби противъ насъ. То не прави добръ. Има повече: то прави злѣ. Като е дошло врѣмето на смъртта му, «Право» трѣбуваше да я прѣме съ самоотвърженіе безъ да са сѣрди или закана на никого. Съ този начинъ, то щѣше да занесе съ себѣ си на другія свѣтъ нашити прошки и благословія. И не правятъ ли тѣй сичкити християне въ върховнити часове на живота когато душити сѣ принудени да са раздѣлятъ отъ тѣлата имъ? «Право» са вижда да е друговѣрско, ако и да има за духовникъ единъ отъ най православнити калугери; нѣ и що има: прѣдъ смъртта не сми ли сички равни, твърдѣ равни? Нѣ не е тѣй. Работата е че като скърца жби, като са чумери сръщу насъ, като ни проклѣва, «Право» струва единъ отъ тѣзи смъртоносни грѣхове за които говори катихизиса, и че като прави това, вмѣсто да огиди при блаженити, въ рай, за които говори евангеліето, то ще влѣзе при грѣшници, въ пжкжла! И тежко и горко тогасъ нему! И най лошото е че никой не ще отиди да го избави. Зеръ трѣбува да знайми какво правимъ. Прѣдъ нашити очи «Пра-

во» мжже въ пжкжла до дѣто исплати тѣзи грѣхове. Съ други думи, този вѣстникъ като скърца жби противъ насъ отнѣма ни благоволеніето което сми имали за да упростимъ грѣховеци му, и съ туй привлича на себѣ си вѣчна мжжа въ пжкжла. И за друго не е и не може да бѣде кждрна една глупава глава, както тѣзи която има честта да управлява листа който ни занимава. Отъ разни мѣста на отечеството ни, хората са отказватъ да прѣмѣятъ «Право.» Не ги осжждами. Напротивъ нѣй ги похвалями за туй че знаятъ да цѣнятъ; туй цѣненіе е единъ знакъ за умственія напѣдѣкъ у насъ. Напѣдѣтъ Българина земаше вѣстникъ по припоржката на тогосъ или на оногосъ; днѣсь той избира, и знае да избира, нѣщо което не е сѣкоги твърдѣ лесно, и туй евление е едно отъ най утѣшителнити въ насъ. Хората не рачятъ да прѣмѣятъ «Право.» И защо да го прѣмѣятъ? Има ли нѣщо свѣстно, добро, назидателно въ този листъ? Естествено че нѣма и неможе да има когато главити на управителя му и на скитницити му сѣ празни. Мнимия редакторъ на «Право» е направенъ за пѣвецъ; дайте му да пѣй, той знае това; дайте му още да прави тескерета, той знае пакъ до нѣидѣ; нѣ недѣйте иска отъ него статіи, членове: той не умѣе да ги напиши като хората; или ако ги напиши дайте тѣзи произведенија да ги четѣтъ Кинезити, защото само тѣй ще ги разберѣтъ. Нѣй са чудимъ наистина на правителството дѣто е оставило такъвъ хора да издаватъ вѣстници както тескереджіята при тукашната българска черкова, и чудимъ са още повече на Ексархіята ни дѣто е поставила за тескереджія единъ човѣкъ както книгопродавача при тѣзи сѣща черкова който нѣма никакви познанія за длжностити си. Както и да е, нѣй са надѣвами че тѣзи работи скоро ще са измѣнятъ и че хатѣра за напѣдѣтъ ще бѣде една празна дума. Отъ друга страна, мнимия редакторъ на «Право» е едно чудно същество и въ сѣщото врѣме едно неразумно същество. Нѣй казвами чудно същество, защото то обича да клѣвети лица безъ документи въ рѣжа; и сетнѣ казвами неразумно, защото като са осмѣлява съ една странна самонадѣянностъ да клѣвети тѣзи лица, то са излага на твърдѣ голѣми опасности. Вижда са че нѣгова милостъ е забравилъ урока който му бѣхъ дали прѣди двѣ години. Прѣди двѣ години, този мжжъ подписа едно изесненіе чрезъ което са закѣваше да не са занимава вече съ личности. Той не устоя на клѣвтата си. Въ миналіятъ брой мнимия редакторъ на «Право» напада личността на Г. Д. Енчева. Ще рѣче че управителя на този листъ е клѣвопрѣстѣпникъ. И нѣй можехъ да го тѣглемъ днѣсь на сѣдѣ за туй ново клѣвопрѣстѣпничество; нѣ оставихъ го за да видимъ до дѣ ще отиди вѣроломіето му. Ето каква е работата. Прѣди три недѣли нѣй обнародвахъ една статія подъ заглавие: «Миналото и Бѣдѣнето.» Тѣзи статія казваше, между другити, че «Право» е единъ умрѣлъ вѣстникъ, по-причина на недостойнството на редактора му, и че Българити не трѣбува да давѣтъ пари за единъ листъ както «Право» пжленъ съ бабини деветини, когато тѣй могатъ да направятъ едно по полезно употребленіе на своити пари. Нищо по справедливо, по законно и по патриотическо отъ този свѣтъ. И вмѣсто да прѣме съ поклоненіе този свѣтъ, какво направи мнимия редакторъ на «Право?» Безъ да чака края на статіята, нѣгова милостъ прибѣрза да обвини Г. Д. Енчева за съчинителъ на статіята като избѣлува сръщу този нашъ ученъ мжжъ най черни клѣвети. Това е худородно. Тѣй неправятъ почтенити и благоразумни хора. «Право» трѣбуваше да отговори на статіята а нѣ да напада личности, защото като напада личности невинни то са излага на една голѣма опасностъ. И сетнѣ не сѣ такъвъ шарлатанства които оправдаватъ единъ какъвъ да е човѣкъ и още по малко единъ недолѣланъ газетаръ. Какъ! Нѣй обнародвахъ една статія съ подписъ К, и мнимия редакторъ на «Право» или да ни каже че тѣзи статія била писана отъ Г. Д. Енчева. Отъ дѣ знаешъ? Нѣ и да е била пратена тѣзи статія отъ Г. Д. Енчева, тя като не носеше подписа му, никой нѣмаше право да го напада и още по малко «Право» което трѣбува да познава законити по-добръ отъ сѣки други. Послѣ това, за да нападне нѣкого трѣбува да имашъ неуборими доказателства сръщу него; нѣ додѣто нѣмашъ тѣзи доказателства, ти стѣпувашъ слѣпо на гнила дѣска. Има ли «Пра-

во» онѣзи писма върху соціализма които носятъ подписа му и за които отговаря. Колкото за статіята «Миналото и Бѣдѣнето.» Тя не е произведение на Г. Д. Енчева. «Право» прѣдполага противното; то е едно просто прѣдположеніе, което ще му кустиса скжпо. Питамъ: можете ли доказа че Г. Д. Енчевъ е съчинителъ на речената статія, ако ви тѣглемъ утрѣ на сѣдѣ? Никоги; защото за сичкити статіи които не носятъ подписи самити редактори на вѣстницити сѣ отговорни за тѣхъ а нѣ други. Отъ тука слѣдува юридически че като обвинява Г. Д. Енчева за нѣща които не са отнасятъ до него, «Право» струва едно очевидно прѣстѣпленіе което ще осждѣтъ сичкити почтенни хора. Има и друго. Когато «Право» показва за дописници лица невинни, кой може да ни увѣри че утрѣ то нѣма да издаде собственити свои дописници? Нѣй прѣхъми вчера двѣ писма въ които ни са оплакватъ че единъ нашъ събратъ издалъ нѣкои отъ дописницити си за пари. Кой може да потвърди че «Право» не е направило или не ще направи сѣщото за пари? То горкото са прѣвива за петъ пари и можели да бѣде то независимо при една такъва нужда? За да са повѣримъ върху прѣдмета си, нѣй ще призовемъ мнимия редакторъ на «Право» да земе назадъ думити си сръщу Г. Д. Енчева, защото иначе ще го накараме да стори това чрезъ сѣдловището. Нѣй неможемъ да търпимъ низскити отношенія и още по малко можимъ нѣй да ги търпимъ въ вѣстникарството. И увѣрѣвами го че ако ни докара на тѣзи крайностъ, сирѣчь да го тѣглемъ на сѣдѣ нѣй нѣма да бѣдимъ тѣй великодушни къмъ «Право», както едно врѣме защото трѣбува да знайми какво правимъ. Относително до Г. Д. Енчева, нѣй ще кажемъ че високити способности на този мжжъ сѣ далечъ отъ сѣко нарушение, и не сѣ, разумѣва-са, клѣветити и ДЕСЕТИНАТА ЧИТАТЕЛИ на «Право» които могатъ да направятъ едно какво да е промѣненіе въ чувството на общото мнѣніе. Г. Д. Енчевъ е единъ мжжъ съ серіозни познанія, и каквото да казва «Право» той ще бѣди сѣкога една слава за България. Колкото за мнимия редакторъ на «Право» и за нѣговити скитници и бездарници, народа скоро ще направи правда съ тѣхъ. Нашія народъ са е развилъ на една доста висока точка, и не сѣ, разбира-са, празнители и кужи думи на патриотизма които могатъ да имѣтъ за напѣдѣтъ едно какво де е значеніе при него, нѣ благоразумнити дѣла на този патриотизмъ, сирѣчь здравата наука и положителнити знанія. Царуваніето на демоогити са свърши. За да придобіешъ симпатіити на единъ народъ не са изискува днѣсь да ласкаешъ този народъ и да проливашъ крокодилски сжзи за доброто му; нѣ да показвашъ осязателно пѣтя, истинния пѣтъ на туй добро къмъ което тича сичката човѣщина. Когато викахъ нѣй противъ сѣка вѣоржжена революція, нѣкои извѣтрели глави измежду насъ не сподѣляхъ туй наше мнѣніе. Тѣ си и патихъ. Днѣсь цѣль народъ вика на помощъ просвѣщеніето като единъ срдѣство за възражданіето му, и нѣй сми честити като глѣдами да намира тѣй гласа ни единъ общъ отзвѣтъ въ сѣрцата на сички ни. Тука лѣжи и спасеніето ни. Науката дава здравити и трайни благоденствія, и човѣка са усъвършенствува само тогасъ когато живѣе въ истината, плодъ на науката. Дайте на единъ народъ здрави познанія, и този народъ ще върви здраво къмъ доброто си; хранете го съ мечти и ласкателства, този народъ е изгубенъ. «Право» иска да хране читателити си съ вѣтѣръ, и, понеже народа ни цѣни днѣсь, ето защо мыслимъ нѣй този вѣстникъ за невъзвратно изгубенъ. Мнимия редакторъ на «Право» не рачи да отвори очити си за да види тѣзи истина; той ще са принуди обаче да я види, нѣ тогасъ ще бѣде твърдѣ кжсно. И на това не ще бѣдѣтъ криви, разумѣва са, нити Енчевци, нити Икономовци, нити Славейковци, които глѣдѣтъ въ «Право» единъ безполѣзенъ, врѣдителенъ, безцѣтенъ и немиризливъ вѣстникъ!

— Н. П. Г. Рафаилъ, началникъ на Съединити Българи, пристигна онзи денъ въ града ни.

— Миналата сѣбота, вѣчерта, Трамваити смазали единъ човѣкъ който вървялъ по линіята. Когато вървимъ по този пѣтъ, нужно е да сми на шрѣкъ и да не са захласнувами.

— Австрійскія императоръ са очаквалъ скоро

